

آینده برنامه درسی آموزش عالی با توجه به تحولات در حوزه موی

تالیف:

دکتر کورش فتحی واجارگاه (استاد دانشگاه شهید بهشتی)

دکتر اسماعیل جعفری (دانشگاه شهید بهشتی)

دکتر محبوبه عارفی (دانشیار دانشگاه شهید بهشتی)

دکتر مرتضی رضایی زاده (استادیار دانشگاه شهید بهشتی)

علم استادان

meostadan@gmail.com

پیشگفتار مؤلفان

گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات در سال‌های پایانی قرن بیستم و ورود آن به برنامه‌های آموزشی کشورها، لزوم به‌کارگیری این پدیده را در فرآیندهای یاددهی-یادگیری افزایش داده است. تکامل ابزارهای آموزش، به‌خصوص آموزش به کمک رایانه، جنبه‌های نوینی را در فرآیند آموزش به وجود آورده است. بانفوذ وسایل ارتباط از راه دور به عمق جامعه، ابزارها و روش‌های آموزش نیز دچار تحول شدند. تحول این ابزارها و روش‌ها، در جهتی است که هر فرد در هر زمان و مکان بتواند با امکانات و دوره‌های آموزشی که مشخص می‌کند، مشغول یادگیری شود.

یکی از مهم‌ترین ابزارهایی که امروز در عرصه جهانی، به‌ویژه در آموزش عالی مطرح بوده و به‌شدت در حال گسترش و تحول است، برای خویش است، دوره‌های آنلاین بازگسترده (MOOC) هستند. این دوره‌ها به عنوان سابع آزاد آموزشی و دیجیتالی، به‌صورت رایگان در اختیار دانشجویان و محققان و اعضای هیئت علمی برای بهره‌برداری و یادگیری و آموزش و تحقیق در دسترس می‌باشند.

دوره‌های آنلاین بازگسترده سبب می‌گردند که دانشگاه‌ها رسالت خود را در خدمت به جامعه در زمینه‌ی تحقق جامعه یادگیری و یادگیری مادام‌العمر ایما نمایند. این دوره‌ها به گسترده نمودن عدالت دانشگاهی، روزآمد نمودن دانش، ارتقای بهره‌وری آموزشی، کاربرد بی‌تر نمودن آموزش‌ها، پویاتر نمودن و انعطاف‌پذیری بالای برنامه درسی، و گسترش ارتباطات بین‌المللی در برنامه درسی آموزش عالی کمک می‌نمایند.

با توجه به اهمیت و مزایای عمده‌ای که دوره‌های آنلاین بازگسترده برای آموزش عالی دارند، اتخاذ راهبردهایی به‌منظور مواجهه کارآمد و بهره‌گیری اثربخش از این دوره‌ها در راستای عقب‌نماندن آموزش عالی کشور در عرصه رقابت جهانی، امری اجتناب‌ناپذیر می‌نماید. کتاب حاضر باهدف آشنایی ذی‌نفعان آموزش عالی با مباحث مرتبط با دوره‌های آنلاین بازگسترده در آموزش عالی، در پنج فصل به شرح ذیل تنظیم گردیده است:

فصل اول به معرفی فناوری اطلاعات و ارتباطات و آموزش مجازی پرداخته است. در این فصل

به تعریف فناوری، جایگاه فناوری و ارتباطات در آموزش، ظهور فاوا و نقش آن در تولید دانش، و مباحثی در آموزش مجازی، و دانشگاه مجازی پرداخته شده است. فصل دوم با عنوان برنامه درسی مجازی در آموزش عالی، به مباحثی در زمینه‌ی ارزش‌های بنیادین در تعریف شیوه تعلیم باز، شکستن مرزهای جغرافیایی، انعطاف‌پذیری در تجربه‌آموزشی، و نیز نشانگرهای انعطاف‌پذیری و حق انتخاب فراگیران پرداخته است. در فصل سوم باورهای فلسفی و ارزش‌های آموزش باز در آموزش، به بحث در زمینه‌ی موضوعاتی همچون تعریف موک، تاریخچه موک، انواع موک، خدمات ارائه‌شده توسط موک، جایگاه موک در آموزش عالی، و معرفی چند نمونه از دوره‌های معروف موک در دنیا پرداخته شده است. در فصل چهارم کارکردهای موک‌ها در آموزش عالی، با بحث در زمینه‌ی یدگاه‌های دانشجویان در مورد ارزش آموزشی موک، چشم‌انداز و انگیزه‌های دانشجویان برای ثبت‌نام موک، و چشم‌انداز و انگیزه‌های مدرسان برای ثبت‌نام در موک، پرداخته است.

امید است که اثر حاضر بتواند نقش به‌سزایی در بسترسازی و نهادینه نمودن ارزش‌های موک در آموزش عالی کشور عزیزمان ایفا کرده و مسیر را برای کارهای علمی بیشتر در این زمینه با توجه به تحولات فناورانه در عرصه جهانی هموار نماید.

جمفری و همکاران

اسفند ۱۳۹۵

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	پیشگفتار مؤلفان
۹	فصل اول: فناوری اطلاعات و ارتباطات و آموزش مجازی
۹	مقدمه
۱۱	نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در تولید دانش
۱۳	آموزش مجازی
۱۷	دانشگاه مجازی
۱۹	ویژگی‌های برنامه درسی مبتنی بر آموزش الکترونیکی در آموزش عالی
۲۵	فصل دوم: برنامه درسی مجازی در ارزش عالی
۲۵	برنامه درسی مجازی
۲۷	طراحی و تولید برنامه درسی مجازی
۳۰	اجرای برنامه درسی مجازی
۳۲	تدارک سیستم پشتیبانی برنامه درسی مجازی
۳۳	ارزشیابی برنامه درسی مجازی
۳۵	فصل سوم: باورهای فلسفی و ارزش‌های آموزش باز در آموزش
۳۵	ارزش‌های بنیادی در تعریف شیوه آموزش باز
۳۷	دستیابی به شیوه باز
۳۷	شیوه باز (۱): شکستن مرزهای جغرافیایی
۴۰	شیوه باز (۲): عدم موانع ورود
۴۲	شیوه باز (۳): انعطاف‌پذیری در تجربه‌آموزشی
۴۵	شیوه باز (۴): تعلیم و تربیت باز
۵۳	فصل چهارم: کارکردهای موک‌ها در آموزش عالی

۵۳	تعریف موک
۵۴	تاریخچه موک‌ها
۵۷	انواع موک‌ها
۶۱	تضمین کیفیت MOOCها و MOOCها
۶۲	رویکردهای آموزشی موک
۶۳	نقش علمی موک‌ها
۶۵	ارزیابی موک‌ها
۶۹	طراحی درس موک‌ها
۷۰	فواید موک‌ها
۷۱	مضرات و مشکلات موک‌ها
۷۸	معرفی چند نمونه سازمان‌های معروف ارائه‌دهنده دوره‌های موک در دنیا
۸۰	کورس‌سرا
۸۱	بوداستیتی
۸۲	ادیکس
۸۳	نووود
۸۳	ودمی
۸۴	آکادمیک روم
۸۴	معرفی دوره‌های موک در ایران
۸۶	موک‌ها به‌عنوان فناوری‌های آموزشی بی‌خطر
۸۸	موک‌ها به‌عنوان فناوری‌های آموزشی دگرگون‌کننده
۹۲	دیدگاه‌ها در مورد یادگیری از طریق دوره‌های آموزشی مبتنی بر موک
۹۴	نقش اساتید در دوره‌های آموزشی مبتنی بر موک
۹۶	نظرات و دیدگاه‌های دانشجویان در مورد ارزش آموزشی موک‌ها
۱۰۴	کیفیت آموزشی درس‌های مبتنی بر موک
۱۰۴	پنج اصل ابتدایی آموزش به‌زعم مریل
۱۰۸	تا چه حد موک‌ها مشکل یا مسئله محورند؟

- تا چه حد موک‌ها فعال‌سازی تجربه موجود را امکان‌پذیر می‌سازند؟..... ۱۰۹
- آیا موک‌ها یادگیرندگان را قادر می‌سازند تا دانش و مهارت جدیدشان را برای حل مشکلات بکار برند؟..... ۱۰۹
- تا چه حد موک‌ها یادگیرنده‌ها را ترغیب می‌کنند تا دانش یا مهارت جدید را یکپارچه سازند؟..... ۱۰۹
- آیا موک‌ها یادگیرندگان را ترغیب به مشارکت در دانش جمعی می‌نمایند؟..... ۱۱۰
- آیا موک‌ها یادگیری مشارکتی را ممکن می‌سازد؟..... ۱۱۰
- آیا موک‌ها از یادگیرندگانی با نیازهای یادگیری مختلف پشتیبانی می‌کنند؟..... ۱۱۰
- آیا منابع یادگیری در موک‌ها واقعی هستند؟..... ۱۱۱
- آیا موک‌ها بازخورد تحصیلی را برای یادگیرندگان فراهم می‌کنند؟..... ۱۱۱
- ضرورت بازتعریف مفهوم منبرهای آموزشی، برای دوره‌های آموزشی مبتنی بر موک..... ۱۱۴
- نقش انگیزشی تعریف مجدد متغیرهای آموزشی در تحلیل‌های موک..... ۱۱۶
- چهار متغیر آموزشی موردنظر دوره‌های آموزشی مبتنی بر موک..... ۱۱۸
- الف) ثبت‌نام..... ۱۱۸
- ب) مشارکت..... ۱۱۹
- ج) برنامه آموزشی..... ۱۱۹
- د) دستاوردها (موفقیت)..... ۱۲۰
- جایگاه موک‌ها در آموزش عالی..... ۱۲۱
- موک و آینده آموزش عالی..... ۱۲۲
- موک‌ها بر آموزش عالی بسیاری از دانشگاه‌های نزدیک غلبه می‌کنند..... ۱۲۶
- موک‌ها حباب هستند متوقف می‌شوند و از بین می‌روند..... ۱۲۶
- دانشگاه‌ها می‌توانند از موک‌ها به‌عنوان مکملی برای کلاس درس استفاده کنند..... ۱۲۷
- دانشگاه‌ها به‌عنوان ناظر آزمون‌های موک خواهند بود..... ۱۲۷
- دانشگاه‌ها با موک‌ها همکاری می‌کنند..... ۱۲۸
- دانشگاه‌ها با موک‌ها همکاری می‌کنند..... ۱۲۸
- موک‌ها به‌عنوان یک ابزار کلیدی برای آموزش مبتنی بر شایستگی است..... ۱۲۸

- ۱۲۹.....موک‌ها طی پنج سال آینده به کجا می‌روند؟
- ۱۳۲.....موک‌ها و آینده
- ۱۳۵.....موک‌ها چگونه به‌عنوان دوره تکامل خواهند یافت؟
- ۱۳۵.....موک‌ها به‌عنوان منابع آموزشی و نه به‌عنوان دوره‌های مستقل خدمت خواهند کرد؟
- ۱۳۵.....موک‌ها مخاطبان خاصی را هدف قرار خواهند داد.....
- موک‌ها خدمات درآمدزا مانند آموزش، تعامل چهره به چهره، و گروه‌های مطالعه ارائه خواهند کرد.....
- ۱۳۸.....
- موک‌ها اعتباراتی از ارزش اقتصادی، مانند مدرک دبیرستان یا دانشگاه‌ها که توسط کارمندان به رسمیت شناخته شده‌اند را ارائه می‌دهند.....
- ۱۳۹.....
- موک‌ها داده‌ها، تحلیل، یادگیری، ظهور یادگیری شخصی، تطبیقی و ارباب‌محور را تسریع خواهند نمود.....
- ۱۴۰.....
- همگرایی آموزش MOOC و xMOOC.....
- ۱۴۱.....
- موک‌ها ارزیابی کامپیوتر از تألیف باز را ترکیب خواهند نمود.....
- ۱۴۲.....
- موک‌ها بر روی دستگاه‌های تلفن همراه در دسترس خواهند بود.....
- ۱۴۲.....
- چگونه موک‌ها می‌توانند مدل اقتصاد آموزش عالی را تحت تأثیر قرار دهند؟.....
- ۱۴۳.....
- باوجود موک‌ها دانشجویان گواهی‌نامه خود را به‌کدیگر متصل خواهند کرد.....
- ۱۴۴.....
- وجود موک‌ها بر برآورده کردن تقاضا برای آموزش عالی در کشورهای به‌سرعت در حال توسعه می‌انجامد.....
- ۱۴۶.....
- ارائه سکوی موک‌های داخلی منطبق با توسعه بازار.....
- ۱۴۷.....
- جایگزینی کانال‌های دوره آموزشی مبتنی بر موک‌ها و سپس "خرید" در.....
- ۱۴۸.....
- منابع و مآخذ.....
- ۱۴۷.....